

Äänioikeuden aakkosia

1906

naisille.

Sirjoitti

B. Räsänen

Suomen Naisyhdistyksen kustantama.

Hänöikenden daktrosia

naissille.

1906

1906

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainon Osakeyhtiö,
1906.

Ihmeellinen on aika, jossa elämme. Jokainen vuosi tuopi uusia tapahtumia enemmän kuin ennen vuosikymmenet. Uusia me aina ihmettelemme ja oudoimmme kaikkea uutta, mutta vähitellen totumme me siihen ja vihdoin pidämme uudistusta luonnollisena, jopa välttämättömänäkin.

Uusi kansan eduskunta, yksikamarijärjestelmä entisen nelifäätyisen kansaneduskunnan sijaan — yleinen, yhtäläinen äänioikeus naiselle ja miehelle — siinä on jo ferrakseen paljon uutta. Kukaan tavallinen ihminen vielä parisen vuotta sitten sellaista osasi uneksiaakaan! Se oli waan harvojen ennakkoelämä, joka heidän mielestään vasta vuosikymmenien perästä saattaisi toteutua. Pidettiin luonnollisena, että isänmaamme yhteisistä asioista päätteli luokkaeduskunta, jossa oli edustettuna wain maata omistawa maalaiskansan, kaupunkien warakkaammat asujamat ja papit sekä aatelisto. Työmies söi tyytyväisenä leipäänsä, jos sitä sai, ja totteli nöyrästi mitä „ylempää“ armossa säädettiin. Entäs nainen? Vielä mitä! Sehän oli luonnollisin asia hamasta maailman alusta, etteivät tuollaiset asiat hänelle kuuluisi. Johan meille lapsina usein isän ja weljien puhuesssa muun maailman menosta huomautettiin: „ei tätä tytöt hymärrä.“ Ja moni on aikuisena saanut kuulla yleisistä asioista keskustellessa: „tämä ei hamewäkeä liikuta. Pitäkää waan huolta, että lehmät hywästi lypsävät eikä welli pala pohjaan.“

Ja nyt äkkiarwaamatta sanotaan meille sydänmaan naisillekin: nämä waltion ja yhteiskunnan asiat kuuluvat myöskin teille. Teidän on otettava ne omiksi asioiksenne.

Teidän on kuten miestenkin sanottava sananne isänmaamme yleisissä asioissa. Teidän on tultava mukaan miesten kanssa rakentamaan tulevaisuuden Suomea, sillä **teilläkin on valtiollinen äänioikeus.**

Ja me naiset seisomme uuden aamun sarastaessa unta filmistämme hieroen ja ihmettelemme mistä tulevat nuo oudot äänet. Emmehän me edes tiedä mitä se naisten äänioikeus merkitseekään! Mietitään.

Tuossa naapurinani on komea talo Ruusela. Sen rik-
kautsia liijäsi suuresti Suontauстан Loviisa emännäksi tul-
lessaan. Loviisa on kylän miesväen mielestä mainio emäntä:
tekee uskollisesti omat tyhnsä eikä isännän asioihin sekau-
du. Kyhyihän hän aluksi yhtä ja toista, mutta kun isäntä aina
tokasi: „mitäs akat näistä, hoida waan omia asioitasi“, wai-
keni hän wähitellen. Isäntä ostaa ja myy hewosia, jopa
maitakin, ilman että emäntä tietää siitä mitään ennenkuin
jälestä päin. Mutta kaikesta, mitä talossa tapahtuu, pitää
ensin kysyä isännän mieltä, ja jokin marffa, minkä emäntä
talouteen tarvitsee, on suurella wifinällä ensin kulkenut isän-
nän formien lomitse.

Ruuselan naapurina on keskikokoinen Koivula. Siellä
on aivan toisenlainen järjestys. Pienemmissä asioissa päät-
telee emäntä samoin kuin isäntäkin omalla alallaan omin
päinsä. Mutta wähäntäkin suuremmisssa sanoo isäntä: „anna
kun kysyn mitä Mari asiasta arwelee.“ Ei Mari koskaan
pyri itsewaltiaasti määräilemään. Yhdesjä waan tuumiwat
isäntä ja emäntä miten asia oikeimmin ja wiisaimmin rat-
kaihtaisiin. Wiisain neuwo toteutetaan, olipa se syntynyt
isännän tai emännän aiwoisja.

Suomaamme heti että Ruuselassa ei ole naisella ääni-
oikeutta, mutta Koivulassa on. Ruuselan emäntä ei oikeas-
taan emäntä olekaan muuta kuin nimeksi. Hän on waan
talouden ja lasten hoitaja, miehensä palvelija, jonka tahto
on miehen tahtusja. Koivulan emäntä sitä wastoin on

emäntä talossaan ja samalla itsenäinen ihminen, jonka ajatufelle miehenjä ja koko talon wäki antawat arwoa.

Meidän suuressa yhteiskunta-kodissamme owat asiat olleet aiwan kuin Ruusfelassa, mutta yleisen äänioikeuden kautta tulewat ne muodostumaan samanlaisiksi kuin Koivu-lassa. Naiset saawat oikeuden suurissa, yleisissä, isänmaamme yhteisissä asioissa sanoa mielipiteensä ja toimia yhtähywin kuin miehetkin sen kautta, että hekin saawat walita waltio-päiwille mieleisidään miehiä ja naisia ja siis itsekin siten waltiopäiwillä asioista päätellä.

„No on se jo liikaa“, tuumii Rutilan wanha emäntä. „Ettäkö naiset waltiopäiwille, mihin ne siellä kytenevät?“

Mutta jos wähänkin asiata ajattelee, ymmärtää kohta että juuri tuo on aiwan paikallaan. Onhan nainenkin ihminen, joka omistaa arwokaita ruumiin ja hengen lahjoja, onhan hän Jumalan edessä täydellisesti yhdenarwoinen miehen kanssa. Wanhassa testamentissa kyllä yleensä asetetaan nainen ala-arwoisemmaksi, mutta eihän meillä enää muusfataan suhteessa olot perustu wanhan testamentin aikuisiin käsityskantoihin. Ja Jesus elämässään ja opissaan korotti naisen alennustilastaan miehen kanssa tasa-arwoon. — Sitäpaitfi, waikka naisen welwollisuudet ja tehtävät owatkin osaksi toiset kuin miehen, ei woine kukaan niiden arwoa kodiissa ja yhteiskunnassa kieltää. Wieläpä maksaa nainen weroa ja on pakotettu seuraamaan laadittuja lakeja kuten mieskin. Millä oikeudella siis woisi naisen ihmisenä ja kansalajena sulkea pois laatimasta lakeja ihmisille ja kansalaisille?

Ettäkö ei nainen kyteneisi? Totta on, että paljon on kyteneättömiä, turhamaisia naisia, jotka ajattelewat ainoastaan pukuaan ja sen semmoista, mutta on myöskin samanlaisia miehiä. Ja waikka onkin myönnettävä että me naiset henkisesti olemme suhteellisesti wähemmän kehittyneitä kuin miehet, on siihen luonnolliset syyt, jotka johtuwat kaukaa. Suuremman ruumiillisen woimanja avulla alisti mies

jo aikojen alusta naisen orjaksi, jonka kaikessa täytyi mu-
kautua miehen tahtoon. Vielä on nytkin nainen monen
pakanakansan keskuudessa orjatar ja miehen palvelija, jonka
vanhemmat ja aviomies saavat mieltensä mukaan myydä
tai ostaa, kiduttaa, jopa tappaakin. Meillä ei ole olevinaan
niin, mutta ajatellaamme kansan naista näihin asti ja vielä
nytkin, miten hänet usein jo wallan nuorena lähetetään ko-
toa miehelään kenelle tahdotaan, ja miten hänen on nöy-
västi toteltava paitsi vanhempiensa myöskin veljiään, mies-
tään ja elämänsä lopulla usein poikaansaakin. Paljon on
siiis naisen asemassa vielä orjuutta jäljellä, ja orjan mielen-
kin on se hänen poiveensa painanut. Itsekin nainen pitää
itseänsä halvempänä kuin miestä.

Ja Jumalanko määräämä luonnonjärjestyks se lienee,
että nainen on kehitysmättömämpi kuin mies. Kouluthan
ovat ainakin meidän maassamme olleet viime vuosikymme-
niin asti melkein yksinomaan miehiä warten, ja korkeamman
sivistyksen omet ovat vasta viime aikoina hitaasti auen-
neet naisille. Etikäs sivistyksen tuottama hyötykään ole nai-
selle läheskään yhtä suuri kuin miehelle, sillä onhan vielä-
kin paljon toiminta-aloja, joista nainen on suljettu kokonaan
pois. Ja niilläkin aloilla, joilla hän miehen rinnalla yh-
denarvoisen ja yhtä suuren työn tekee, ei hänelle kuitenkaan
makseta samaa palkkaa kuin miehelle.

Mutta vielä waikempia esteitä kohtaa kansannaisen
kehittyminen. Moni meistä on jo kansakoulu-ijässä saanut
kuulla: „ei tyttö tarvitse koulua“ ja saanut siihen tyytyä.
Ja aikuisena on nainen aina tytketty kotiin ja kodin tehtä-
wiin. Jäsentä Mikko toki käy edes joskus ulompana muun
maailman yhteydessä, ainakin kuntakokouksessa tai jossakin
sentapaisessa. Kuulee siellä keskusteltavan uusista asioista,
herää niihin huomio ja harrastus. Ei tahdo hän olla tuh-
mempi muita ja alkaapa ottaa asioista selkoa. Tutkii ilta-
kaudet työstä tultuaan „lehdistä“ mitä ne oppineemmat

fiittä ja fiittä asiasta sanovat. Mutta Anna emännällä ei ole sellaiseen aikaa. Hän saa tipsutella taloudessa ensimmäisenä aamusta viimeiseksi iltamyöhäsellä. Nännän lukiesha on hänellä vielä illallis-, kylpy- ja vuodehommot, ja lisäksi pienoset unisjaan itkien hameesta riippuvat. Ja kun viimein päivän huolista irti pääsee, on niin väsynyt, ettei jaksu ajatella muuta kuin „mitähän aamulla keittäisi“.

Mutta kieltämättä on sittenkin, oppineista puhumatta-kaan, kansankin naisten keskuudessa siellä ja täällä sellaisia, jotka walppaalla innolla ja harrastuksella kotitoimiensa ohessa seuraavat suuren kodin, isänmaan, waltiollisia ja mutta yhteisiä asioita, lausuwat pienemmissä piireissä ajattelewan, järkewänkin sanansa niistä, surewat kansansa suruja, iloittewat sen iloja ja owat walmiita sille parhaimpansa uhraamaan. Sitwätkö nämä naiset olisi kelwollisia ottamaan osaa waltiolliseen elämään laatiakseen lakeja tulewille polwille, joiden synnyttäjiä ja kaswattajia he owat?

„Mahtaa olla, mutta emme me sellaiseen jouda. Kodissa on meillä kylliksi“, sanowat naiset. Uivan oikein. Ei joutaisi moni miestään. Raipaahan koti awiomiestä, isää ja weljeäkin, mutta suuri yhteiskunta-kotikin asettaa meille welwollisuuksia, wastaamme me ja rauhoitamme samalla. **Dma koti ennen kaikkea!** Waalikka rauhasa pienosianne, kaswattakaa tulewaisuudelle henkisesti ja ruumiillisesti terwettä, elinwoimaisia kansaa, pitäkää n. s. pikku welwollisuutenne pyhinä. Naisten waltiollinen äänioikeus ei saa riistää lapsilta äitiä, ei kodilta hywää hengetärtä. Kodin waeliminen on edelleenkin olewa naiselle kyllin korkea ja kunnis tehtävä. Mutta eihän tuosta toki koti kumoon mene, jos ajattelewa äiti riistääkin itselleen hetkisen aikaa joka päivä, seuratakseen ajan tärkeitä kysymyksiä, ja jos hän siten kehityneenä, asioita ymmärtäen, täyttää kansalaiswelwollisuutensa äänestämällä waltiollisissa waaleissa, jotka tawallisesti uudistuwat ainoastaan joka kolmas wuosi. Sitäpaitfi on

muisnettava ettei nainen ole aina äiti, ja useat naiset eivät ole sitä koskaan. Heitä eivät kodin wellollisuudet sido. Mitäpä on luonnollisempaa, kuin että vapaa nainen, jolla on kykyä ja voimaa, käyttää Suojan hänelle antamat lahjat suuren yhteisen kodin hyväksi kansansa ja ihmiskunnan siunaukseksi.

Mutta kuulen Peikkalan emännän huokaavan: „On tuo ennenkin maailma pöystyssä pöystynyt, eikä ole naista sitä pönkittämässä tarvittu. Mitä hyötyä siitä naisten äänioikeudesta sitten olisi?“

Balaamme taasen Kuuselan esimerkkiin. Ei tiedetä kyllällä lähestään kaikkia niitä wahinkoja ja tuhmuuksia, joita Kuuselan isäntä on tehnyt juuri siksi, ettei ole emännän mieltä asioissa kuulostanut. Sillä waikka mies olisi kunkin älykäs ja wiisas, ei hän kuitenkaan kaikkia asioita ymmärrä enemmän kuin nainenkaan. Toisia asioita ymmärtää paremmin nainen, toisia mies. Siksiäpä sanotaankin että nainen ja mies tähdentävät toisiaan. Yhdessä wasta he woiwot kodin yhteiset asiat onnellisimmin ohjata, sillä sen, mitä miehen walpas silmä ei näe, tajuaa nainen. Tuttuaahan on ettei ole kodin lämpöistä henkeä kodissa, jonka johtawa „sydän“, nainen on waipunut hautaan. Kolkko on tavallisesti sellainen koti, waikka komeakin. Sama on laita suuresä yhteiskunta-kodissakin. Arwaamaton on se wahinko warmaankin, jonka ihmiskunta on saanut kärsiä siitä, että nainen on ollut suljettu yksinomaan pienen kodin seinien sisälle. Niin kylmä ja arnoton on suuren yhteiskunta-kodin henki, niin saastainen sen ydinelämä. Ajatellaamme waan lakeja, joiden tulisi olla ilmauksena kansan oikeuskäsitteestä. Ne on laatinut yksin woimakas, wallassa olewa mies, joka ei parhaalla tahdollaankaan ole osannut yhteiskunnan heikoimpien tarpeita ja puutteita tajuta. Siksiäpä saakin usein kysyä: missä on heikon oikeus? Esi turwaa ja oikeuttaa wälisestä jen, mitä meidän sifin parhain olentomme, omatuntomme

tuomitsee siweettömäksi ja pahaksi. Tuhannesti on huoannut heikko nainen: „woi, jos ei esiwalta sallisi wäitjuomia walmistaa ja myydä, niin olisi mieheni kumnon puoliso.“ Mutta wäitjuomien-walmistaja ja kauppaaja kulkewat pyhstysjä päin wäistäen kaikki syhtökset wakuutuksella: „olen yhtä rehellinen kuin muutkin. Ammattini on laillinen elinkeino, josta maksan weroa.“ Ja aiwan oikein. Samaa koettaa wakuuttaa itsellensä monen äidin langennut tytär, moni siweellisesti wajonnut sifari. Sillä tiedätkö, maalaisnainen, että järjestyshalta tietää muka wälttämättömänä että mitä törkein sukupuoli-siweettömyys on korotettu ammatiksi, jota suurissa kaupungeissa harjoittaa erityinen naisluokka poliisilaitoksen suojeluksen ja walwomman alaisena, kuten sanotaan, miesten terweyden säilyttämiseksi! Tuo laillistetun siweettömyyden Molok mielee meilläkin vuosittain lukemattomia kansamme köyhälistön tyttäriä helwetilliseen kitaansa. Mutta — huomaa — se on luwallinen elinkeino, siksi että lainsäätäjät luulewat että on miehiä, jotka sitä tarwitsewat kuten wäitjuomiaakin. Sitä yleinen mielipide tähän asti ole heitä siitä moittinutkaan.

Me naisetkin olemme ainoastaan erehtyväisiä ihmisiä, emme itse asiassa millään tavoin parempia kuin miehet, mutta meidän käsitteitämme ja tapojamme on suojeltu puhtaampina kuin miesten sen kautta, että meidän siweellisiä wirheitämme aina on arvosteltu ankarammin. Sikkipä voimme ajatella: tukisikohan nainen lainsäätäjänä juomalakeja, hän, joka meillä onneksi ei vielä ole suuresti juomatawan nautintoa tuntenut, mutta kylliksi sen tuottamaa tuskaa? Ja suosisikohan nainen, äiti ja puoliso, joka kiwulla on lapsen synnyttänyt ja rakkaudellaan ruokkinut, lakeja, jotka auttavat tytärtä tuhoamista ja syöksästä paheeseen, johon wajonneina he owat waarana yhä uusille nuorukaisparwille. Enkä ole maininnut tässä edes niitä lakeja, joista awioliitossa olewa nainen itsekohtaisemmin saa kärsiä, ja jotka

selvästi ojoittawat lakiemme puutteellisuuden. Jos olet hyvän, raittiin miehen waimo, joka pitää sinut itfensä arwoisena, eivät nuo lait tuota sinulle mitään haittaa, tuskin tiedät niitä olewankaan. Mutta päinwastaisessa tapauksessa tunnet niiden kierouden katkerasti. Lain mukaan aviomies on waimonsa koko omaisuuden holhoja ja isäntä. Hän saa tehdä mellein mitä tahansa yhteiselle omaisuudelle, waimo ei mitään miehensä luvatta. Moni rikkaastakin kodista synnyisin olewa tuhlarin waimo on saanut lapsineen tuon lain tähden lopulta kirjuutta kärkeä ja alistua siihen waan nöyrästi, koska mies yksin on isäntä.

Näistäkin syistä me tarwitsemme äänioikeuden. Me toivomme että naiset lainsäädäntö-työssä pyrkisiwät oikeudellisempaan, inhimillisempään suuntaan. Mutta jos emme mitään muuta woisikaan toivoa, niin sen me ainakin warmasti saamme uskoa, että naiset tulewat työskentelemään naisen oikeuksien puolesta poistaakseen kaikki sellaiset lait, jotka tavalla tai toisella asettawat naisen alempaan asemaan ja miehestä riippumaiseksi, jotka sulkewat häneltä tien tiedon kulkuloille ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Me waadimme: kaikki tiet naiselle auki, owet selkojen selälleen! Toisin sanoen: naisen, jolla on halua, täytyy ilman minfäänlaisia sukupuolestaan johtuvia rajoituksia päästä kohoamaan inhimillisen kehityksen korkeimmille huipuille ja kaikkiin hänelle mahdollisiin toiminta-asemiin niin pitkälti, kuin hänen kykynsä ja woimansa riittävät. Tulowaisuus wasta näyttää miten pitkältä ne riittävät. Menneisyys ei sitä kykene todistamaan, koska ole ollut mahdollisuuttakaan wapaaseen toimintaan. Etkäämme kotien puolesta pelätkö. Vuonto wie aina tikapojan puuhun. Naisen korkeampi sivistys, uudet yhteiskunnalliset toiminta-alat ja turwatumpi asema niissä eivät tule edes vähentämään kotien lempeitä uskollisia äitejä, jotka hiljaisuudessa kaswattawat tulewaa polwea kelpo kansalaisiksi. Naisen synnyinäinen taipumus wie hänet aina

tilaisuuden sattuessä siihen, silloin kuin sydän käsksee ja hän on löhtänyt arvoisensa miehen, jonka elämäntoveriksi voi luottavaisena antautua. Mutta naisen korkeampi kehitys ja ehkä omin voimin raiwata tienjä eteenpäin maailmassa tekewät wähitellen lopun noista alentawista „awiokaupoista“ ainoastaan elinkeinona. Kuinka usein kuulee waimosta, joka ei olisi ottanut tuota Zusia miehekseen, kun se ryhyppäsiin, eikä siitä oikein tykännytkään, mutta kun ei ollut tarjona parempakaan miestä, ja tähtyihän joku saada, jos mieli päästä wanhanpiian häpeästä ja leipähuolista, jotka oppimattomalle, ammatittomalle naiselle owat hlen waikeita. Urweltiin, että „elättäähän“ toki. Mutta waikeä mies elättäisiin, on sellainen „kauppa“ komin alentawainen naiselle. Siinähan nainen myy itsensä orjaksi, myy usein ruumiinsa ja sielunsa irstailijallein, joka hinnaksi hänelle voi luvata jokapäiwäisen leiwän. Harwoin se tuonee awioliittoon sopuointuista suloa, ja lapset sellaisesta pesästä lentawät ulos maailmaan siipirikkoraukkoina, joiden koko lapsuus on ollut rikkonaista ja rauhatonta.

Me uskomme siis että laajennettu äänioikeus kohottaa naista, ja naisen kohoaminen kohottaa awioliittoain, rikastuttaa onnellistenkin kotien elämää. Wapaa nainen, joka itse on saanut henkistä rikkautta, tykenee myöskin lapsillensa antamaan enemmän. Ja sellaisia laajanäköisiä, rikassieluisia äitejä, jotka tykenewät ruokkimaan lastensa sieluain, ei waan ruumista, jotka tykenewät lastensa poween istuttamaan lujan oikeudentunnon, niitä kaipaa ihmis kunta ennen kaikkea.

Siis meillä siis ole syhytä suuresti iloita saawutetusta voitosta! Emme iloitse kuten armolahjasta iloitaan, waan kuten oikeudesta. Vielä suurempi syhy on meillä iloon siksi, että olemme ensimmäinen kansa Euroopassa, jonka naiset owat

saavuttaneet valtiollisen äänioikeuden. Siksipä koko siviis-
tyneen maailman valveutuneet naiset tällä hetkellä ihailen
ja onnitellen katsovat meitä, wiluisen Bohjolan tyttäriä.

Ansaitsemmeko me tuon ihailun? Olemme jo kypshy-
neet ja kehittyneet äänioikeuttamme käyttämään isänmaamme
ja kansamme tosfionneksi?

Moni on, suurin osa ei ole ensinkään. Olemmehan
enimmäkseen asialle aivan välinpitämättömiä ja kylmiä,
ikäänkuin ei se meitä koskifikaan. Siis olemme myöskin
kypsymättömiä käyttämään äänioikeutta ensinkään. Eikä se
edellä esittämistäni syistä ole kummakaan. Onhan asia
niin uusi ja outo, ja alku on aina hankalaa. Mutta mitä
emme ymmärrä, sitä me voimme oppia ymmärtämään. Jos
on hyvää tahtoa ja harrastusta asiaan, voimme kypsyä ja
kehittyä. Elköämme hukatko aikaa. Rohkeasti waan eteen-
päin, naiset! Me wäähäoppineet maalaisnaiset emme saa
tuottaa naisen äänioikeus-asialle häpeätä siten, ettemme sitä
käytä tai käytämme wäärin. Waaliurnalle waan jokainen
äänivaltainen, siis 24 vuotta täyttänyt nainen!

Mutta juuri äänestämällä voimme wahingoittaa hy-
wiä asioita enemmän kuin ilman äänestämättä, jos äanes-
tämme wain muiden mukana, kuten käsketään. On nimit-
tään luonnollista, että juuri meitä, asioihin perehtymättömiä
sydänmaan seutujen äänivaltaisia, koettawat kaikki puolueet
ennen waaleja puolelleen houkutella.

En tahdo puhua minikään puolueen puolesta enkä mi-
tään vastaan. Sanon waan: **omat silmät ja korwat auki.**
Meidän on welvollisuus ottaa asioista selvää, tunkeutua
oman ajatuksemme avulla asioiden ytimeen woidaksemme itse
muodostaa arwosteluja ja johtopäätöksiä uskomatta kaikkea,
mitä sanotaan. Tutustukaamme kaikkien puolueiden tarkoi-
tusperiin ja pyrintöihin tutkimalla niiden ohjelmia ja liittyy-
käämme siihen puolueeseen, joka ajaa asioita, joita me pidämme
hywinä ja joiden toiwosimme pääsevän voitolle. Apua

ja ohjausta tarvitsemme me kylä. Sitä saamme kirjallisuudesta, sanomalehdistä ja esitelmistä. Käyttäkäämme kaikkea hyväksemme. Lufekaamme, keskustelkaamme ja kuunnelkaamme erisuuntaisia selityksiä yhteiskunnallisista kysymyksistä, wertailkaamme niitä toisiinsa ja muodostakaamme siten niistä oma ajatuskanta. Uusia se voi tuntua kuivalta ja ikäwältä, mutta vähitellen totumme, innostumme. Glämä kokonaisuudessaankin tulee paljoa arwookkaammaksi, ja asiat alkavat selwitä. Mutta olkoon aina totuus yllinä ohjaajanamme!

Millaisille ehdokkaille antaisimme äänemme eduskunta-waaleissa?

Ei misjään tapauksessa henkilöille, joiden työtä ja toiminnan suuntaa emme tunne, emmekä siis tiedä mitä asioita he palwelewat. Siksi on meidän ajoissa otettava kaikella tawoin selkoa ehdokkaiden kannasta yhteiskunnallisissa kysymyksissä, ei wastapuolueiden kautta, waan oman harfinnan avulla. Sykyn ja talwen pitkinä sunnuntaipuhteina me maalaisnaiset kokoonnumme silloin tällöin joko kylän kansakoululle tai jonkun ajattelewan naisen luo iltaa wietttämään. Kaikki ympäristön „wiisaat päät“ silloin yhtywät, ja entisten juorujuttujen sijaan nyt yhdesjä lueskelemme waalilakia ja muuta äänioikeus-kirjallisuutta, mietimme miten me naiset woisimme uutta kansalaisoikeuttamme parhaiten käyttää, millaisia ja keitä me edustajiksemme äänestämme j. n. e.

Mutta luonnollisinta lienee, että juuri me naiset muistamme äänestää myöskin naisia ja siten awata ennen forretulle sukupuolellemme tien lainlaadinta-työhön. Sillä ei wät miehet yksin koskaan täysin tajua naisen tarpeita. Sellaisia naisia me äänestämme, jotka olemme jo ennemmin nähneet ihmishyden ja oikeuden aatteiden taistelutanterella, totta kai ennen kaikkea naisia, jotka pitkäaikaisen, sitkeän taistelun ja tarmon kautta owat meille ihmisoikeutemme ansainneet ja työllänjä osottautuneet sen arwoisiksi.

Ja tahdommeko me naiset vihdoinkin vapauttaa kansamme wäkijuomatulwan hirmuisesta tuhosta? Tottahan tofi tahdomme! Silloin me äänestämme yksinomaan sellaisia naisia ja miehiä, jotka eivät ainoastaan „harrasta“, vaan sydämen wakaumuksella warmasti waativat wäkijuomien kielto-
lafia ja julkisesti lupaawat sen puolesta eduskunnassa kaikin woininnsa taistella. Niin monasti olemme me kansan naiset toisillemme luvanneet: „jospa olisi **meillä** walta ja mahti, julkisimme me heti wäkijuomawirrat, wapauttaisimme kirkouksesta karsiwät kodit, toisimme raittiin maan, jossa eläisi onnekas, siweellinen kansa.“ Emme ole sitä luvates-
samme edes aawistaneet, että olisi niin lähellä tuo ihmishyöden ja oikeuden ylewä aika. Tahtoisiin nyt huutaa jokaisen naisen korwaan etelästä pohjoiseen ja lännestä itään: **nyt on meillä tilaisuus tehdä hyvää!** Elkäämme unohtako sitä käyttämättä, elkäämme sitä tietämättömyydessä tuhlatko turhuuteen tai puoluekiikoon itsekästen etujen palvelukseen. Pitäkäämme lujasti uudesta oikeudestamme kiinni ja käytäkäämme saawutettu walta toteuttaaksemme mitä ennen olemme luvanneet itsellemme. Silloin siunaawat meitä kerran vielä nyt syntymättömät polwet, ja wiluisen Pohjolan waatimaton nainen saa käydä mahtawain kansain edellä wiitaten tietä korkeimpaan ihmishyöden ja oikeuteen. Kufapa Suomen tytär ei tahtoisi olla mukana silloin, kun uutta Suomea rakennetaan. Suuri erehdys on, ettei **siun** äänefi mitään waiwuta. Se waiwuttaa nyt yhtä paljon kuin ruunwoudin rouwan tai ruustinnan, wieläpä itse rowastinfin. Oski ääni se on, mutta kaikki suuri maailmassa on muodostunut pienen pienistä yksiköistä. Oletko katsunut joskus pikkuisten muurahaisten työtä, mitä ihmeellisiä asioita ne **yhdessä** saawat aikaan? Meitä maalaisnaisia, talojen ja torppien emäntiä, tyttäriä ja palvelijoita on niin ääretömän paljon, että kunhan me heräämme, silloin meidän tahtomme ja äänemme on suuri ja woimakas.

Ylös siis naiset! Karfottakaamme silmistämme ja sie-
lulistamme ainainen uni! Pudistakaamme mielistämme ikui-
set orjan kahleet ja astukaamme pystyssä päin ja vapaina
kansalaisina vapaiden kansalaisten joukkoon!

